

Biuletyn ekonomiczny
Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji
Ambasady RP w Taszkencie

Nr 1 (23)

MARZEC 2017 r.

Spis treści

I.	Sytuacja społeczno-gospodarcza Republiki Uzbekistanu w 2016 roku	str. 3
II.	Sytuacji społeczno-gospodarczej Republiki Tadżykistanu w 2016 roku	str. 9
III.	Informacje bieżące	str. 13
	<ul style="list-style-type: none">• Informacja nt. przewozów ładunków transportem samochodowym pomiędzy Polską a Uzbekistanem,• Informacja nt. zmiany daty zniesienia obowiązku uzyskiwania wiz do Uzbekistanu,• Informacja nt. projektu stworzenia w Uzbekistanie 4 farmaceutycznych stref przemysłowych,• Informacja nt. zatwierdzenia w Uzbekistanie maksymalnych wysokości cen leków i wyrobów medycznych,• Informacja nt. pozycji Uzbekistanu i Tadżykistanu w Indeksie Percepcji Korupcji,• Informacja nt. powołania w Uzbekistanie Funduszu Gwarancyjnego Rozwoju Małych Przedsiębiorstw,• Informacja nt. nowej polityki gospodarczej Uzbekistanu,• Informacja nt. zmian w wysokości wpływów walutowych z eksportu podmiotów gospodarczych podlegających obowiązkowej odsprzedaży bankom,• Informacja nt. obowiązujących w Uzbekistanie importowych stawek podatku akcyzowego,• Informacja nt. obowiązujących w Uzbekistanie stawek celnych importowych,• Informacja nt. budowy elektrowni słonecznych w Uzbekistanie,• Informacja nt. tworzenia nowych miejsc pracy w Uzbekistanie,• Informacja nt. planowanego zmniejszenia importu do Uzbekistanu,• Informacja nt. wizyty prezesa EBOR w Uzbekistanie,• Informacja nt. budowy nowych cementowni w Uzbekistanie,• Informacja nt. rozwoju uzbeckańskiego sektora węglowego,• Informacja nt. projektu powstania nowych parków technologicznych w Taszkencie,• Informacja nt. eksploatacji nowych złóż gazu w Uzbekistanie,• Informacja nt. zakupu kazachstańskiej ropy naftowej dla Uzbekistanu.	
VI.	Uzbekistański rynek makaronu	str. 19

I. Sytuacja społeczno-gospodarcza Republiki Uzbekistanu w 2016 roku (wg. danych Państwowego Komitetu ds. Statystyki Republiki Uzbekistanu)

1. Produkt Krajowy Brutto

Wg wstępnych danych Państwowego Komitetu ds. Statystyki RU, w 2016 roku PKB tego kraju osiągnął poziom 199.325,1 mld UZS i był o 7,8% wyższy niż w 2015 roku. Wg kursu na koniec 2016 r., gdzie 1 USD = 3.231,48 UZS, PKB wyniósł ok. 61.682,3 mln USD. 81,3% PKB wygenerował sektor niepaństwowy (2015 r. – 82,9%), a 18,7 – sektor państwowy (2015 r. – 17,1%). W strukturze PKB 49,5% stanowiły usługi (2015 r. – 48,6%), 32,9% – przemysł (33,1%) oraz 8,8% – rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo (8,8%). W przekroju terytorialnym największy wzrost PKB odnotowano w Taszkencie (111,1%), w Karakałpacji (118,7%), w obwodzie Dżyzakskim (109,4%), Namangańskim (109,3%), Samarkandzkim (108,7%), Surchandaryńskim (108%), Syrdarińskim (107,6%), najmniejszy – w obwodach Nowoińskim (105,9%) i Kaszkadarińskim (105,9%). W przeliczeniu na osobę wzrost PKB w Uzbekistanie wyniósł 105,9% (w 2015 r. – 106,2%). Największy wzrost PKB per capita odnotowano w Karakałpacji (116,9%), najmniejszy – w obwodzie Andizańskim (99,2%). Wzrost PKB w przeliczeniu na osobę w Taszkencie wyniósł 109,8%.

2. Budżet Państwa

W roczniku statystycznym za 2016 rok dane nt. realizacji budżetu nie zostały opublikowane. Wg informacji z posiedzenia Rady Ministrów RU, dotyczącego wyników rozwoju społeczno-gospodarczego Uzbekistanu w 2016 roku i priorytetów programu gospodarczego na 2017 rok (odbyło się 14 stycznia 2017 r.) Budżet Uzbekistanu w 2016 r. został zrealizowany z proficytem w wysokości 0,1% PKB. Dochodowa część budżetu była większa o 0,2% od zakładanej i wyniosła 20,6% PKP (41.030,7 mld UZS), wydatki z budżetu wyniosły 20,5% PKB (40.930,0 mld UZS). Wpływy do budżetu z podatków wyniosły 36.290,8 mld UZS, w tym z podatków bezpośrednich – 9.853,6 mld UZS (informacja ze strony Ministerstwa Finansów RU www.mf.uz/media/file/state-budget/1/godovoy_2016_predv.pdf).

3. Zadłużenie zagraniczne

Oficjalnie dane dotyczące zadłużenia zagranicznego Uzbekistanu nie zostały opublikowane.

4. Inflacja

W okresie styczeń – grudzień 2016 roku oficjalna inflacja osiągnęła poziom 5,7% (w 2015 r. – 5,6%, a w 2014 r. – 6,1%), a średnia miesięczna inflacja – 0,5%.

Ceny producentów produkcji przemysłowej wzrosły o 13% (w 2015 r. – 13,8%). Na wzrost cen producentów produkcji przemysłowej największy wpływ miał wzrost cen w przetwórstwie (111,8%), w tym: w produkcji napojów (dynamika 126,1%), w produkcji niemetalowych wyrobów mineralnych (124,7%), w produkcji urządzeń elektrycznych (123,1%), w produkcji gotowych wyrobów metalowych, oprócz maszyn i urządzeń (118,4%), w metalurgii żelaza (118,2%), w przemyśle spożywczym (114,1%), w przemyśle koksowniczo-naftowym (113,7%), w przemyśle tekstylnym (113,3%), w przemyśle chemicznym (110%), w produkcji samochodów, przyczep i naczep (107,3%); w przemyśle wydobywczym ceny wzrosły o 3,5%, w produkcji i dystrybucji energii, gazu, pary – o 14,7%.

Zgodnie z prognozami Azjatyckiego Banku Rozwoju opublikowanymi w raporcie „Asian Development Outlook 2016” we wrześniu 2016 r. inflacja w Uzbekistanie w roku ubiegłym miała wynieść 10%, podobnie jak wg prognoz Banku Światowego z października 2016 r. (analogicznie do roku 2015).

5. Bezrobocie, zatrudnienie i dochody ludności

a/ Wg danych uzbeckistańskich, liczba ludności Uzbekistanu na dzień 1 stycznia 2017 r. wynosiła 32.121,1 tys. osób i zwiększyła się od początku 2016 roku o 545,8 tys. osób (dynamika 101,7%). Liczba osób zarejestrowanych w urzędach zatrudnienia jako osoby poszukujące pracy wynosiła na koniec grudnia 2016 r. 5 tys. (na koniec grudnia 2015 r. – 2,7 tys. osób). W okresie I-XII 2016 r. liczba osób poszukujących pracy (liczona zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów RU nr 106 z dn. 24.05.2007 r.) osiągnęła 724 tys. osób, czyli 5,2% ludności aktywnej zawodowo. Informacje nt. poziomu bezrobocia w poszczególnych regionach nie zostały opublikowane.

b/ Liczba aktywnej zawodowo ludności w okresie I-XII 2016 r. wynosiła średnio 14.022,4 tys. osób (44% ogółu ludności), natomiast liczba osób zatrudnionych w gospodarce Uzbekistanu w okresie I-XII 2016 r. wynosiła wg. wstępnych danych 13.298,4 tys. i wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 1,8%. 82,3% zatrudnionych pracowało w sektorach innych niż państwowy.

Sytuację na rynku pracy Uzbekistanu charakteryzują również procesy migracyjne. Wg wstępnych danych, w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. do Uzbekistanu przybyło 141,7 tys. osób, a opuściło kraj – 168,3 tys. osób. *Migracja zarobkowa obywateli Uzbekistanu odbywa się nadal głównie do Rosji i Kazachstanu, jednak w związku z kryzysem w Rosji i zmniejszeniem ilości robót budowlanych w tym kraju uległa ona zmniejszeniu (WPHI).*

c/ Informacje nt. dochodów ludności w 2016 r. – podobnie jak wcześniej – nie zostały opublikowane. Zgodnie ze zmianami z dn. 1.10.2016 roku, od 1 października ub.r. minimalna pensja w Uzbekistanie wynosiła 149.775 UZS (46,3 USD wg. oficjalnego kursu Banku Centralnego RU na koniec roku), minimalna emerytura – 292.940 UZS (90,6 USD), zasiłek dla inwalidów od urodzenia – 292.730 UZS (90,6 USD), zasiłek dla osób starych i niezdolnych do pracy, nie mających odpowiedniego stażu pracy – 179.755 UZS (55,6 USD).

6. Przemysł, podmioty gospodarcze

a/ Produkcja przemysłowa Uzbekistanu w 2016 roku osiągnęła poziom 111.267,2 mld UZS i była większa o 6% w porównaniu z 2015 r. Na wzrost produkcji przemysłowej miał m.in. wpływ 4,1-procentowy wzrost wydajności pracy, realizacja programu „lokalizacji produkcji gotowych towarów, elementów i materiałów” (w jej ramach w 2016 r. wyprodukowano towarów na kwotę 6.145,8 mld UZS) i inne działania podejmowane przez rząd Uzbekistanu. Wspieranie przez władze przedsiębiorczości prywatnej (jeden z priorytetów polityki gospodarczej rządu) pomogło zwiększyć udział małych firm w produkcji przemysłowej do 45% wobec 40,6% w 2015 r.

Całkowita produkcja towarów konsumpcyjnych osiągnęła 47.359,2 mld UZS (105,4% w stosunku do analogicznego okresu roku 2015), w tym artykułów spożywczych – 23.617,2 mld UZS (111,4%), produktów nieżywnościowych – 23.742 mld UZS (100,1%). Udział towarów konsumpcyjnych w ogólnej wielkości produkcji przemysłowej wyniósł 42,6%.

W omawianym okresie przemysł wydobywczy wygenerował 11.332,7 mld UZS (dynamika 102,3%), elektroenergetyka wygenerowała 9.896,6 mld UZS (dynamika 103,7%), wodociągi, kanalizacja i recykling – 755,9 mld UZS (111,1%), przetwórstwo – 89.282 mld UZS (106,7%), z czego: przemysł spożywczy – 26.708,4 mld UZS (110,8%), produkcja materiałów tekstylnych, ubrań i wyrobów skórzanych – 18.800,4 mld UZS (111,7%), przemysł maszynowy i wyrobów metalowych, naprawa urządzeń, produkcja autobusów – 12.414,6 mld USD (83,2%), przemysł chemiczny i gumowy – 8.788,7 mld UZS (129,7%), przemysł metalurgiczny – 7.754,1 mld UZS (104,9%), produkcja niemetalowych materiałów mineralnych – 6.125,9 mld UZS (113,8%), produkcja koksu i produktów naftowych – 2.787,1 mld UZS (97,3%), przemysł drzewny i celulozowo-papierniczy – 2.264 mld UZS (112,8%), poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji – 975,2 mld UZS (111%), przemysł farmaceutyczny – 963,3 mld USD (123,9%). Udział poszczególnych sektorów w produkcji przemysłowej Uzbekistanu kształtował się następująco: przemysł wydobywczy – 10,2% (w 2015 r. – 11,1%), przetwórstwo – 80,2 (79%),

elektroenergetyka – 8,9% (9,2%), wodociągi, kanalizacja i recykling – 0,7% (0,7%). Najwięcej produkcji przemysłowej wyprodukowano w Taszkencie (22.573,3 mld UZS – dynamika 113,1%), w obwodzie Taszkenckim (16.862,7 mld UZS – 107,6%), w obwodzie Nawoińskim (10.682,4 mld UZS – 103,5%), w obwodzie Andiżańskim (7.819,2 mld UZS – 74,5%) i w obwodzie Kaszkadaryńskim (9.647,9 mld UZS – 104,2%) najmniej – w obwodzie Surchandaryńskim (2.168,8 mld UZS – 106,4%) i w obwodzie Dżyzakskim (1.938,1 mld UZS – 117,8%).

b/ Wg stanu na dzień 1 stycznia 2017 roku w Uzbekistanie ogółem było zarejestrowanych (bez udziału gospodarstw farmerskich) 285,3 tys. przedsiębiorstw i organizacji. W okresie sprawozdawczym powstało 32,7 tys. nowych podmiotów gospodarczych, a 27 tys. zostało zlikwidowanych. Z 285,3 tys. zarejestrowanych osób prawnych, aktywną działalność prowadziło 268,4 tys. przedsiębiorstw i organizacji, tj. 94,1%. 13,5% podmiotów stanowiło własność skarbu państwa, 86,5% – własność niepaństwową, z których 27,5% – własność prywatną przedsiębiorstw, 1,8% – przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego, 57,2% – inne przedsiębiorstwa. 67,1 tys. zarejestrowanych przedsiębiorstw prowadziło działalność w sektorze handlu i żywienia zbiorowego, 46 tys. – w przemyśle, 23,8 tys. – w budownictwie, 20 tys. – w rolnictwie i gospodarce leśnej, 16,5 tys. – w usługach hotelarskich i żywieniu zbiorowym, 11,5 tys. – w transporcie i magazynowaniu, 8,4 tys. – w ochronie zdrowia i sferze socjalnej, 6,9 tys. – w informacji i łączności, a także 85,1 tys. – w innych sektorach. Na dzień 1 stycznia 2017 roku zarejestrowanych było 233.292 małych podmiotów gospodarczych i tzw. mikrofirm (w 2016 r. powstało 31,7 tys. małych podmiotów i mikrofirm, zlikwidowano – 25,4 tys. podmiotów). Generująca 56,9% PKB mała przedsiębiorczość w 2016 roku wypracowała 45% uzbeckańskiej produkcji przemysłowej, 98,2% produkcji rolnej, zapewniła realizację 70,7% prac budowlanych, 89,6% usług handlu detalicznego, 60,5% płatnych usług oraz zrealizowała 40,3% ogółu inwestycji.

7. Działalność inwestycyjna i budownictwo

a/ Ogółem w 2016 roku nakłady inwestycyjne w Uzbekistanie osiągnęły wartość 49.476,8 mld UZS tj. o 9,6% więcej niż w 2015 roku. W ekwiwalencie dolarowym nakłady inwestycyjne wyniosły ponad 16,7 mld USD. W stosunku do PKB Uzbekistanu inwestycje stanowiły 24,8% jego wielkości, czyli o 1% więcej niż w 2015 roku. 4,5% inwestycji było finansowanych z Budżetu Państwa (w 2015 r. – 4,8%), 53,3% – ze środków przedsiębiorstw i ludności (52,1%), 10,3% – z kredytów bankowych i innych (11,7%), 21,9% – z inwestycji i kredytów zagranicznych (20,1%) oraz 10% – z funduszy pozabudżetowych, w tym z Funduszu Rekonstrukcji i Rozwoju (11,3%). Ze środków inwestycyjnych 17,6% zainwestowano w przemysł wydobywczy, 14% – w przetwórstwo (z czego 1,5% – w metalurgię, 2,1% – w przemysł chemiczny i petrochemiczny, 1,9% – w produkcję niemetalowych wyrobów mineralnych, 0,7% – w produkcję wyrobów metalowych, 1,8% – w przemysł spożywczy, 1,8% – w produkcję wyrobów tekstylnych), 10,5% – w transport i magazynowanie, 4,5% – w budownictwo, 5,8% – w handel, 3,1% zainwestowano w rolnictwo, 2,2% – w łączność oraz 3,8% – w inne dziedziny. Z sektorów pozaprodukcyjnych 22,3% przeznaczono na budownictwo mieszkaniowe, 1,2% – na wodociągi, kanalizację i recykling, 1,9% – na ochronę zdrowia, 2,4% – na edukację, 0,8% – na kulturę i sztukę oraz 3,8% – na inne dziedziny. Z kwoty 10.829,2 mld UZS inwestycji zagranicznych 6.332,9 mld UZS stanowiły kredyty. Największymi beneficjentami środków pochodzących z inwestycji zagranicznych były: obwód Bucharski (28,9%), obwód Kaszkadaryński (17,3%), Taszkent (16,4%) oraz Karakałpacja (15,8%); natomiast najmniejszymi – obwód Dżizakski (0,7%), obwód Chorezmski (0,8%) oraz obwód Andiżański (0,8%). 45% inwestycji i kredytów zagranicznych wykorzystano w sektorze wydobywczym ropy i gazu, 3,1% – w przemyśle spożywczym, 3% – w przemyśle tekstylnym, 1,5% – w produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych, 1,9% – w produkcji niemetalowych wyrobów mineralnych, 12% – w elektroenergetyce, dystrybucji gazu, pary i klimatyzowaniu, 2,2% – w wodociągach, kanalizacji, segregacji i recyklingu odpadów, 1,4% – w budownictwie, 1,7% – w handlu hurtowym i detalicznym, naprawach samochodów, 12,9% –

w transporcie i magazynowaniu, 7% – w łączności, 1% – w edukacji, 1,5% – w ochronie zdrowia, 1,1% – w rolnictwie oraz 4,7% – w innych dziedzinach.

b/ W 2016 roku wykonano robót budowlanych na sumę 29.265,8 mld UZS, czyli o 12,8% więcej niż w 2015 roku. 79,1% robót przypadało na nowe budownictwo, rekonstrukcję, rozbudowę i przekształcanie przedsiębiorstw (w 2015 r. – 79,2%), a 20,9% – na remonty kapitalne i bieżące (17,9%). 95% prac budowlanych zrealizowano w sektorze niepaństwowym (46,9% w podmiotach stanowiących prywatną własność obywateli, 30,3% – własność stowarzyszeń gospodarczych, 14% – własność przedsiębiorstw typu joint venture, przedsiębiorstw i obywateli zagranicznych, 3,8% – inną własność), 5% – w państwowym. Z ogólnej wielkości nakładów inwestycyjnych, 11.013,2 mld UZS czyli 22,3% przeznaczono na budownictwo mieszkaniowe. W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku oddano do eksploatacji domów o łącznej powierzchni 12.413,5 tys. m² (wzrost o 6,4% w porównaniu z 2015 r.), z czego 9.000,6 tys. m² na terenach wiejskich (dynamika 105,1%). 495,3 mld UZS przeznaczono na budowę i remonty szpitali i przychodni (co stanowi 53,6% ogółu inwestycji w ochronę zdrowia), na budowę i remonty obiektów edukacyjnych wydano 386,8 mld UZS (32,7% wydatków inwestycyjnych na edukację), a na budowę szkół ogólnokształcących i specjalnych – 323 mld USD (27,3% inwestycji na cele edukacyjne), na budowę sieci wodociągowych – 312,7 mld UZS, na budowę sieci gazowych – 12,9 mld UZS. Najwięcej robót budowlanych, na sumę 5.006,4 mld UZS, wykonano w stolicy kraju – Taszkencie, najmniej – w obwodzie Syrdarińskim (478,8 mld UZD).

8. Transport

a/ W 2016 r. wielkość przewozów towarowych wszystkimi rodzajami transportu wyniosła ogółem 1.603,6 mln ton (dynamika 105%), w tym: transportem samochodowym – 1.473,4 mln ton (105,3%), transportem kolejowym – 68 mln ton (101,2%), rurociągami – 62,2 mln ton (103,6%) oraz lotniczym – 26,7 tys. ton (108,8%).

Z opublikowanych w roczniku statystycznym informacji wynika, że w przypadku przewozów kolejowych zwiększyły się przewozy następujących ładunków: cementu (dynamika – 104%), rud (100,4%); natomiast zmniejszyły się przewozy takich ładunków jak: ziarno i mąka (99,8%), nawozy chemiczne i mineralne (99,8%), złom żelaza (98,4%), ropa naftowa i towary pokrewne (95,9%), węgiel kamienny (93,4%), materiały budowlane (91,5%), metale żelazne (89,8%), włóko bawełniane (88,5%), drewno (43,8%).

b/ Wszystkimi środkami transportu przewieziono ogółem 7.875 mln pasażerów (dynamika 103,6%), w tym: transportem samochodowym – 7.795,2 mln osób (103,8%), koleją – 20,6 mln osób (102,5%), transportem lotniczym – 2,1 mln osób (94,4%) oraz elektrycznymi środkami transportu miejskiego – 57,1 mln osób (88,5%).

9. Handel detaliczny i usługi

a/ Obroty handlu detalicznego w 2016 roku wyniosły ogółem 88.033,6 mld UZS i były o 14,4% wyższe w porównaniu z 2015 rokiem. W obrotach handlu detalicznego 114 mld UZS przypadało na przedsiębiorstwa państwowe (dynamika 108%), a 87.919,2 mld UZS na pozostałe przedsiębiorstwa (114,4%), z czego 66.093,6 mld UZS zrealizowały firmy stanowiące prywatną własność obywateli (120,3%). Struktura handlu detalicznego: obroty handlu detalicznego tzw. dużych przedsiębiorstw wyniosły 9.166,2 mld UZS i zmalały o 8% w porównaniu z 2015 r., obroty małych firm wzrosły o 17,7% i wyniosły 78.867,4 mld UZS czyli 89,6% obrotów handlu detalicznego. W obrotach detalicznych małych przedsiębiorstw, sprzedaż towarów w ramach tzw. handlu niezorganizowanego wynosiła 12.500,3 mld UZS (14,2%).

W obrotach handlu detalicznego największy udział miał Taszkent (19.101,1 mld UZS – dynamika 113,3%), obwód Taszkencki (9.532,6 mld UZS – dynamika 114,6%), obwód Fergański (7.654,4 mld UZS – dynamika 114,5%), obwód Samarkandzki (7.525,8 mld UZS – dynamika 113,8%)

i obwód Andizański (6.883,6 mld UZS – dynamika 114,3%), najmniejszy – obwód Syrdariński (1.521,1 mld UZS – dynamika 113%). W przeliczeniu na mieszkańca, największy udział w handlu detalicznym miał Taszkent (7.929,1 tys. UZS – dynamika 112%), najmniejszy – Karakałpacja (1.629,6 tys. UZS – dynamika 112%).

b/ Wartość usług rynkowych wyniosła w okresie sprawozdawczym 90.991,7 mld UZS (dynamika 112,5%). 29,1% wszystkich usług stanowiły usługi transportowe (dynamika 107,4%), 28,7% – usługi w sektorze handlu i żywienia zbiorowego (114,7%), 10,8% – usługi finansowe (119,2%), 6,7% – usługi łączności i informatyczne (111,7%), 3,7% – usługi komunalne (115,8%), 3,6% – usługi edukacyjne (108,3%), 2,4% – usługi związane z oprogramowaniem sprzętu komputerowego (dynamika 114,9%), 1,5% – usługi medyczne (116,1%) oraz 3,5% – inne usługi (111,7%). Najwięcej płatnych usług na rzecz ludności świadczone w Taszkencie (27.761,1 mld UZS – dynamika 113,4%; w przeliczeniu na osobę – 11.523,9 tys. UZS – dynamika 112,1%), najmniej – w obwodzie Syrdarińskim (1.183,6 mld UZS – dynamika 113,8%; w przeliczeniu na osobę – 1.485,4 tys. UZS – dynamika 111,9%).

10. Rolnictwo

Wartość produkcji rolnej brutto w okresie styczeń - grudzień 2016 roku wyniosła 48.431,1 mld UZS i była wyższa o 6,6% niż w 2015 r. Produkcji roślinnej wyprodukowano na sumę 29.042,4 mld UZS (dynamika 106,2%) co stanowi 60% łącznej produkcji rolnej, a produkcji zwierzęcej – na sumę 18.443,7 mld UZS (dynamika 107,1%). W strukturze produkcji rolnej dominowały indywidualne gospodarstwa rolne (65,1%), gospodarstwa farmerskie (32,9%) oraz przedsiębiorstwa rolne (2%). Całkowita powierzchnia zasiewów w 2016 r. wynosiła 3.706,5 tys. ha, z których 1.689,9 tys. ha stanowiły zboża (dynamika 101,1%), w tym pszenica – 1.446,3 tys. ha (100%), 1.265,1 tys. ha – bawełna (97,5%). Uprawy warzyw wzrosły o 5,6%, basztanowych – 34,1%, roślin pastewnych – 9%, ziemniaków – 2,3%. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. we wszystkich rodzajach gospodarstw rolnych zebrano 8.263,8 tys. ton kultur ziarnowych, z czego 7.193,8 tys. ton zbóż, w tym 6.940,5 tys. ton pszenicy. Ponadto zebrano 2.958,3 tys. ton ziemniaków (109,7%), 11.272,5 tys. ton warzyw (111,3%), 2.045,2 tys. ton roślin basztanowych (110,4%), 3.042,7 tys. ton owoców (110,8%) oraz 1.735,3 tys. ton winogron (109,9%). Udział produkcji zwierzęcej w produkcji rolnej brutto wynosił 40% (w 2015 r. – 40,7%). Na dzień 1 stycznia 2017 r. pogłowie bydła rogatego we wszystkich rodzajach gospodarstw wynosiło 12.165,3 tys. szt. (dynamika 104,5%), w tym krów – 4.214,3 (101%), owiec i kóz – 19.749,2 tys. szt. (103,4%), trzody chlewnej – podobnie jak w roku ubiegłym brak danych, koni – 221,2 tys. szt. (102,1%) oraz drobiu – 65.758,9 tys. szt. (107,7%). We wszystkich rodzajach gospodarstw rolnych wyprodukowano 2.171,8 tys. ton mięsa w żywej wadze (dynamika 106,8%), 9.703,3 tys. ton mleka (107,5%), 6.111,7 mln szt. jaj (110,6%), 37 tys. ton wełny (102,8%), 1.058,2 tys. szt. skór karakułowych (102,2%). Najwięcej produkcji rolnej wyprodukowano w obwodzie Taszkentkim (6.115,5 mld UZS – dynamika 105,5%), Samarkandzkim (5.781,8 mld UZS – dynamika 107,3%) i Andizańskim (5.311,3 mld UZS – dynamika 108,1%), najmniej – w Karakałpacji (1.384,1 mld UZS – dynamika 107,9%).

11. Handel zagraniczny

a/ Obroty handlu zagranicznego Uzbekistanu w 2016 roku osiągnęły poziom 24.681,6 mln USD (w 2015 r. – 25.286,1 mln USD), w tym eksport – 12.567,6 (w 2015 r. – 12.807,6) mln USD oraz import – 12.114 (w 2015 r. – 12.415,5) mln USD. 35,5% obrotów, 37,5% eksportu i 33,5% importu przypadało na kraje WNP. Saldo bilansu handlowego Uzbekistanu było dodatnie i wynosiło 453,6 mln USD, z czego 660,3 mln USD przypadało na kraje WNP oraz (-) 20,7 mln USD na pozostałe kraje. Wg rocznika, dynamika obrotów handlowych RU z krajami WNP wynosiła 91,9% (eksport – 90,2%, import – 93,9%), z pozostałymi krajami – 103,5% (eksport – 107,9%, import – 99,5%). Z ogółu uzbeckańskiego eksportu 2.193,1 mln USD

przypadało na przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego (dynamika 114,1%), w imporcie – 4.020,7 mln USD (dynamika 86,5%). W strukturze uzbeckańskiego eksportu dominowały: usługi – 25,5% (w 2015 r. – 24,5%), nośniki energii i produkty ropopochodne – 13,6% (25,9%), artykuły spożywcze – 8,5% (10,2%), produkty chemiczne i wyroby z nich – 6,7% (4,8%), metale żelazne i kolorowe – 5,7% (6,4%), włókno bawełniane – 5,1% (5,7%), maszyny i urządzenia – 1,8% (1,2%) oraz inne – 33,1% (21,3%); w strukturze importu: maszyny i urządzenia – 41,4% (w 2015 r. – 40,5%), produkcja chemiczna – 17,5% (17%), artykuły spożywcze – 11,9% (12,8%), metale żelazne i kolorowe – 7,6% (7,4%), usługi – 6,5% (7,7%), nośniki energii i produkty ropopochodne – 4,9% (5,8%) oraz inne – 10,2% (8,8%).

Największymi partnerami handlowymi Uzbekistanu były: Chiny (17,2% – dynamika 89,8%), Rosja (17,2% obrotów – dynamika 95,1%), Kazachstan (8,6% – dynamika 78,6%), Turcja (4,8% – dynamika 97,8%), Korea Płd. (4,2% – dynamika 60,3%), Afganistan (2,2% – dynamika 122,4%), Niemcy (2,1% – dynamika 98,7%), USA (1,8% – dynamika 167,7%), Iran (1,7% – dynamika 109,4%), Indie (1,5% – dynamika 115,9%), Brazylia (1,4% – dynamika 111,3%), Łotwa (1,2% – dynamika 165,9%), Litwa (1,1% – dynamika 104,5%), Francja (1,1% – dynamika 86,9%), Japonia (1,1% – dynamika 101,6%), Zjednoczone Emiraty Arabskie (1% – dynamika 215,6%), Ukraina (1% – dynamika 75,9%), Turkmenistan (0,9% – dynamika 66,5%), Tadżykistan (0,8% – dynamika 117,7%), Włochy (0,8% – dynamika 114,9%), Szwajcaria (0,7% – dynamika 166,4%), Kirgizja (0,7% – dynamika 124,4%), Wielka Brytania (0,6% – dynamika 121,1%), **Polska (0,5% - dynamika 98,3%)**, Białoruś (0,5% – dynamika 104%), Austria (0,4% – dynamika 141,3%), Bangladesz (0,4% – dynamika 67,7%), Gruzja (0,4% – dynamika 92,4%), Belgia (0,3% – dynamika 96,3%), Malezja (0,3% – dynamika 86,4%), Czechy (0,3% – dynamika 94,4%), Singapur (0,3% – dynamika 70,3%), Holandia (0,3% – dynamika 85,6%), Hiszpania (0,2% – dynamika 142,8%), Indonezja (0,2% – 385,7%), Izrael (0,2% – dynamika 96,7%), Węgry (0,2% – dynamika 91%), Pakistan (0,1% – 140,2%), Słowenia (0,1% – dynamika 78,7%), Finlandia (0,1% – dynamika 71,8%).

b/ Wg polskich (wstępnych) danych statystycznych obroty handlowe pomiędzy Polską a Uzbekistanem osiągnęły poziom 122,28 mln USD (dynamika 87%), z czego polski eksport – 87,3 mln USD (dynamika 79%), polski import – 34,9 mln USD (dynamika 119%). W polskim eksporcie dominowały: urządzenia mechaniczne, elektryczne, do rejestracji i odbioru dźwięku – 22,34 mln USD (25,6% ogółu eksportu – dynamika 129%; w 2015 r. trzecia pozycja w polskim eksporcie), produkty przemysłu chemicznego i pokrewnych – 18,27 mln USD (20,9% - dynamika 75%), zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego – 14,1 mln USD (16,1% – dynamika 47%, w 2015 r. pierwsza pozycja w polskim eksporcie), wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 7,0 mln USD (8% - dynamika 176%), pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia – 5,86 mln USD (6,7% - dynamika 77%), produkty pochodzenia roślinnego – 3 mln USD (3,4% - dynamika 125%, w 2015 r. dynamika 52%), wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki, wyroby ceramiczne, szkło – 2,64 mln USD (3% - dynamika 39%, w 2015 r. – dynamika wynosiła 863%), tworzywa sztuczne, kauczuk i wyroby z nich – 2,62 mln USD (3% - dynamika 129%). gotowe art. spożywcze, napoje, ocet, tytoń – 2,56 mln USD (2,9% - dynamika 60%), produkty mineralne – 2,55 mln USD (2,9% - dynamika 75%), wyroby różne – 1,71 mln USD (2% - dynamika 87%), przyrządy aparaty optyczne, kinematograf., pomiarowe, medyczne, zegarki i in. – 1,63 mln USD (1,9% - dynamika 138%), ścier drzewny i inne, papier i tektura – 1,48 mln USD (1,7% - dynamika 69%), drewno, korek, słoma i wyroby z nich – 1,18 mln USD (1,4% - dynamika 40%), materiały i wyroby włókiennicze – 0,25 mln USD (0,3% - dynamika 116%), tłuszcze, oleje pochodzenia zwierzęcego i roślinnego, produkty ich rozkładu – 0,07 mln USD (0,1% - dynamika 119%). W imporcie z Uzbekistanu dominowały: materiały i wyroby włókiennicze – 16,15 mln USD (46,2% - dynamika 120%), produkty mineralne – 8,72 mln USD (25% - dynamika 124%), tworzywa sztuczne i wyroby z nich, kauczuk i wyroby z kauczuku – 4,94 mln USD (14,1%, dynamika 6.058% - najwyższa dynamika w imporcie z Uzbekistanu), produkty przemysłu chemicznego i pokrewnych – 3,65 mln USD (10,4% - dynamika 64%), produkty pochodzenia roślinnego – 1,4 mln USD (4% - dynamika 51%).

12. Kursy walut

Oficjalne kursy walut (wg danych Banku Centralnego RU) na dzień 1 stycznia 2016 roku kształtowały się następująco: 1 USD = 2.809,98 UZS, 1 Euro = 3.074,19 UZS, a na dzień 31 grudnia 2016 roku: 1 USD = 3.231,48 UZS, 1 Euro = 3.419,23 UZS.

13. Uzbekistan w ważniejszych rankingach międzynarodowych

Nazwa rankingu	2017	2016	2015	2014	2013	2012
<i>Ranking swobody gospodarczej Heritage Foundation 2017</i> www.heritage.org	148	166	160	163	162	164
<i>Indeks percepcji korupcji 2016 Transparency International</i> www.transparency.org	-	156	153	166	168	170
<i>Doing Business 2017 Banku Światowego</i> www.doingbusiness.org	87	87	103	146	154	166
<i>Ranking pomysłności gospodarczej i jakości życia The 2016 Legatum Prosperity index</i> www.prosperity.com	-	-	57	57	63	64
<i>Ranking rozwoju społecznego UNDP (HDI 2015)</i> www.hdr.undp.org	-	-	114	116	114	112
2015 Top 30 Islamic Investment Growth Markets http://www.dinarstandard.com	-	-	21	-	-	-

II. Sytuacji społeczno-gospodarczej Republiki Tadżykistanu w 2016 roku (wg. danych Agencji Statystycznej przy prezydencie RT)

1. Produkt Krajowy Brutto

Według szacunków, PKB Tadżykistanu w 2016 r. osiągnął wartość 54.471,1 mln TJS i wzrósł w stosunku do 2015 roku w porównywalnych cenach o 6,9% (w 2015 – 48.401,6 mln TJS, w 2014 – 45.605,2 mln, w 2013 – 40.524,5 mln). Największy udział w strukturze PKB miało rolnictwo – 20,7% (w 2015 r. – 21,9%), handel, usługi remontowe, hotelarskie i gastronomiczne – 14% (14,2%), przemysł – 15,1% (12,8%), dochody z podatków – 11,3% (12,3%), budownictwo – 11,2% (11,8%) oraz transport i łączność – 11,5% (10,8%).

2. Budżet państwa. Zadłużenie zagraniczne

a/ Wg szacunkowych danych Ministerstwa Finansów RT, budżet Tadżykistanu w 2016 r. osiągnął wielkość 16.920,3 mln TJS, czyli 94,4% sprecyzowanego planu budżetowego. Natomiast wg stanu na dzień 1.12.2016 r. wykonanie budżet państwa wyniosło 15.773,5 mln TJS tj. 96,8% planu.

b/ Informacje nt. zadłużenia zagranicznego Tadżykistanu w roczniku statystycznym za 2016 rok nie zostały opublikowane. Wg portalu www.news.tj wysokość zadłużenia zagranicznego Tadżykistanu w stosunku do PKB wzrosła w 2016 r. z 27,9% do 32,7%. Wielkość zadłużenia zagranicznego kraju na koniec 2016 r. wyniosła ponad 2,3 mld USD (<https://news.tj/ru/news/tajikistan/economic/20170127/vneshnei-dolg-tadzhikistana-v-2016-godu-viros-pochti-na-80-millionov-dollarov>).

3. Inflacja

a/ W grudniu 2016 r. dynamika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniosła – 100,3%, w tym na artykuły rolno-spożywcze – 101%, przemysłowe – 100% i płatne usługi na rzecz ludności – 98,8%, w porównaniu do grudnia 2015 r. dynamika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniosła 106,1%, (w tym artykułów rolno- spożywczych – 106,8%, przemysłowych – 105,7% i płatnych usług na rzecz ludności – 104,5%). W okresie styczeń – grudzień 2016 r. w stosunku do okresu styczeń – grudzień 2015 r. indeksu wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 105,9%.

Wśród produktów spożywczych najbardziej wzrosły ceny grochu (o 55,4%), jabłek (38,1%), ziemniaków (35,7%), herbaty zielonej (27,7%), kaszy gryczanej (26,8%), cukru (14,9%), oleju bawełnianego (12,7%), jaj (12,1%), masła (11,9%), wódki (10,2%), wołowiny (3,2%). W tym samym okresie zmniejszyły się ceny ryżu (o 9,1%), kapusty (4,4%), mąki pszennej pierwszego gatunku (3,1%) i marchwi (1,8%).

Wśród artykułów przemysłowych znacznie wzrosły ceny tkaniny bawełnianej (o 22,6%), koszulek dla chłopców (20%), desek (8,9%), leków (14%), swetrów dla chłopców (13,5%), płyt azbestowo-cementowych (5,9%), pasty do zębów (5,3%), szamponu (3,6%), benzyny (1,7%), środków czyszczących (1,2%); jednocześnie odnotowano spadek cen cementu (o 12,5%) i cegieł (8,8%).

Wśród płatnych usług na rzecz ludności wzrosły ceny usług fryzjerskich (o 6,7%), naprawy obiwia (6,5%), biletów kolejowych (6,3%), usług pralni chemicznych (4,7%), gazu skroplonego (4,1%). Odnotowano spadek cen biletów lotniczych (o 11,4%).

b/ W okresie styczeń – grudzień 2016 r. w stosunku do analogicznego okresu 2015 roku ceny producentów produkcji przemysłowej wzrosły o 14,7%, ceny producentów produkcji rolnej zmalały o 1,1%, indeks cen sprzedanych materiałów budowlanych wyniósł 102,7%, a indeks taryf na przewozy towarowe – 109,9%.

4. Bezrobocie. Rynek pracy. Płace

a/ Na koniec listopada 2016 r. liczba oficjalnie zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych wyniosła 55,3 tys. (wzrost o 0,9% w porównaniu z październikiem 2016 r.), co stanowi 2,4% ludności aktywnej zawodowo (2.294,8 tys. osób).

b/ W styczniu – listopadzie 2016 r. nominalne dochody ludności wyniosły 24.836,5 mln TJS i wzrosły w stosunku do analogicznego okresu 2015 r. o 8,4% (w 2015 r. – 5%), a wydatki – 28.983,2 mln TJS (w 2015 – 24.103,2 mln TJS). Realne dochody ludności w okresie I – XI 2016 r. w porównaniu z tym samym okresem 2015 r. zmniejszyły się o 10%.

c/ W listopadzie 2016 r. minimalna płaca w gospodarce narodowej wynosiła 400,00 TJS i nie zmieniła się od lipca 2016 r., zaś średnia nominalna płaca w listopadzie 2016 r. – 1.057,18 TJS i wzrosła w stosunku do listopada 2015 r. o 14,8%. W listopadzie 2016 r. najniższy poziom płac w realnym sektorze gospodarki odnotowano w rolnictwie (360,53 TJS), a najwyższy w budownictwie (2.149,51 TJS), w przemyśle wydobywczym (2.113,77 TJS) i w energetyce (1.304,07 TJS). W sektorze usług najwyższe płace dotyczyły branży pośrednictwa finansowego (2.514,13 TJS) oraz w logistyki i łączności (2.093,11 TJS).

d/ Na koniec listopada 2016 r. łączne zadłużenie z tytułu niewypłaconych wynagrodzeń (z uwzględnieniem ubiegłych lat) wyniosło ogółem 66.040 tys. TJS (w 2015 r. – 19.484,8 tys. TJS), w tym za 11 miesięcy 2016 r. 55.077,2 tys. TJS (w 2015 r. – 16.722,0 tys. TJS).

5. Przemysł

W okresie I-XII 2016 r. wartość produkcji przemysłowej wyniosła ogółem 15.070,6 mln TJS (dynamika 116%). W strukturze przemysłu dominował przemysł przetwórczy z udziałem 62,2% (9.366 mln TJS), a następnie – przemysł wydobywczy (19,8% - 2.986 mln TJS,) i energetyka (18% – 2.717 mln TJS). Najwyższą dynamikę w 2016 r. odnotowano w przemyśle wydobywczym – wzrost 1,5 razy, w tym surowców energetycznych (110%) i nieenergetycznych (wzrost 1,6 razy).

Dynamika w przemyśle przetwórczym wyniosła 112,8%, a w energetyce 103,7%. Najlepsze wyniki odnotowano w sektorach: produkcji urządzeń elektrycznych (wzrost 1,5 razy), w produkcji innych niemetalowych produktów mineralnych (140,5%), w produkcji tworzyw sztucznych i wyrobów gumowych (130,4%), w przetwórstwie drewa i produkcji wyrobów drewnianych (129,5%), produkcji skór, wyrobów ze skór i obuwia (121,6%), produkcji wyrobów ropopochodnych (113,2%), w przemyśle chemicznym (111,5%); najslabsze wyniki odnotowano w branży celulozowo-papierniczej i wydawniczej (78,3%).

6. Działalność inwestycyjna i budownictwo

a/ W 2016 r. ogólna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła 11.074,5 mln TJS (120,3% w porównaniu z 2015 r.). Z powyższej kwoty, 2.158,6 mln TJS, czyli 19,5% stanowiły wydatki na budownictwo, 3.855 mln TJS – na produkcję i dystrybucję energii elektrycznej, gazu i wody (34,8%), 1.438,8 mln TJS – na przetwórstwo (13%), 1.487,3 mln TJS – na transport i łączność (13,4%) oraz 341,7 mln TJS (3,1%) – na branżę wydobywczą. W tym samym okresie, wartość zrealizowanych inwestycji w sektorze produkcyjnym wyniosła ogółem 7.379,3 mln TJS (66,6% ogółu nakładów inwestycyjnych).

b/ Przekazano do użytku między innymi: budynków mieszkalnych o łącznej powierzchni 1.220,3 tys. m² (dynamika 101,4%), 40 szkół średnich, 21 przychodni medycznych, 4 szpitale, 4 przedszkola. Wartość zrealizowanych robót budowlano-montażowych wyniosła 5.450,1 mln TJS (w 2015 r. – 4.765,1 mln TJS).

7. Transport

a/ W okresie 2016 r. wszystkimi rodzajami transportu przewieziono ogółem 70.652,3 tys. ton ładunków (dynamika 99,5%), w tym: transportem samochodowym – 65.198,2 tys. ton (100,5%), kolejną – 5.452,2 tys. ton (89%) i transportem lotniczym 1,8 tys. ton (69,2%).

W strukturze przewozów towarowych dominował transport samochodowy – 92,3%.

b/ Wszystkimi rodzajami transportu przewieziono ogółem 575.818,4 tys. pasażerów (101,4%), w tym: 563.622,2 tys. osób transportem autobusowym (101,3%), 10.910,5 tys. osób – tzw. elektrycznymi środkami transportu (106,5%), 450,8 tys. osób – kolejną (106,1%) oraz 834,9 tys. osób – transportem lotniczym (105,6%).

8. Handel i usługi

a/ Obroty handlu detalicznego w styczniu – grudniu 2016 r. (w tym remonty samochodów i AGD) wyniosły 16.565,2 mln TJS i były wyższe o 6,4% niż w 2015 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca obroty handlu detalicznego wyniosły 1.912,3 TJS. W strukturze obrotów 49% stanowiły artykuły spożywcze (7.917,6 mln TJS), 51% - przemysłowe (8.240,8 mln TJS). W grupie artykułów spożywczych największy udział miały mięso i wyroby wędliniarskie (17,3%), mąka i pieczywo (11,2%), cukier i wyroby cukiernicze (5,7%) oraz olej (3,7%); natomiast w grupie towarów przemysłowych: materiały budowlane (25,5%), samochody i części zamienne (13%), tkaniny (11,4%), obuwie, wyroby z dzianiny, ubrania i bielizna (9,2%), wyroby ropopochodne (7,3%), artykuły elektryczne (3,9%), leki (2,7%).

50% obrotów handlu detalicznego zrealizowano za pośrednictwem bazarów.

b/ Wartość zrealizowanych płatnych usług wyniosła 10.009,8 mln TJS (spadek o 0,3%). 39,6% ogólnej wartości usług stanowiły usługi socjalno-bytowe, 20,2% – transportowe, 15,5% – łączności, 11,6% – edukacyjne, 4,5% – ochrony zdrowia, 0,8% – komunalne, 0,1% – gospodarki mieszkaniowej i 13,5% – pozostałe. Największą dynamikę odnotowano w grupie usług: łączności (116,3%), transportu pasażerskiego (111,4%), usług edukacyjnych (110,8%), komunalnych (105,9%); najmniejszą w grupie usług: socjalno-bytowych (dynamika 90,1%).

9. Rolnictwo

Ogólna wartość produkcji rolnej w cenach bieżących wyniosła 22.234 mln TJS (dynamika 105,2%), w tym: produkcji roślinnej – 15.066,6 mln TJS (105,1%), zwierzęcej – 7.167,4 mln TJS (105,5%).

W 2016 r. we wszystkich kategoriach gospodarstw rolnych wyprodukowano ogółem: 1.748 tys. ton warzyw (wzrost o 1,2%), 1.435 tys. ton zbóż (wzrost o 3,1%), 898 tys. ton ziemniaków (wzrost o 1,2%), 594 tys. ton roślin basztanowych (wzrost o 0,3%), 214 tys. ton winogron (wzrost o 5,4%). Plony owoców wyniosły 364 tys. ton i były wyższe o 22,1% w porównaniu z 2015 rokiem, bawełny surowej – 284 tys. tony (wzrost o 5,4%).

Według stanu na 1.01.2017 r. pogłowie bydła rogatego wyniosło 2.268,8 tys. szt. (dynamika 103,7%), pogłowie owiec i kóz – 5.415,3 tys. szt. (104,1%), drobiu – 51.122,2 tys. szt. (98,7%), koni – 79,9 tys. szt. (102,1%). Wyprodukowano ogółem 233.329 ton mięsa w żywej wadze (107,2%), 917.990 ton mleka (103,3%), 337,1 mln szt. jaj (94,4%), 3.995,6 tony miodu (103,7%), 2.037,5 tony ryb (100,7%), 7.303,6 tony wełny (103,8%) i 868,6 tony kokonów jedwabników (104%).

10. Handel zagraniczny

a/ Wg tadżykistańskich danych statystycznych, łączne obroty handlu zagranicznego w okresie styczeń-grudzień 2016 r. wyniosły 3.929,6 mln USD (dynamika 90,8%), w tym: eksport – 898,7 mln USD (100,9%), a import – 3.030,9 mln USD (88,2%). Deficyt bilansu handlowego wyniósł (-) 2.132,2 mln USD, w tym z krajami WNP – (-) 1.379,1 mln USD. Udział krajów WNP w ogólnych obrotach handlu zagranicznego Tadżykistanu wyniósł 50,1%, a pozostałych krajów – 49,9%. Struktura eksportu kształtowała się następująco: produkty mineralne – 34,2% (wzrost o 50,5%), materiały i wyroby włókiennicze – 17% (wzrost o 3%), środki transportu oraz maszyny i urządzenia – 6,4% (wzrost o 3,7 razy), metale nieszlachetne i wyroby z nich – 25,1% (spadek o 2,9%), metale szlachetne i kamienie szlachetne – 11% (spadek o 52,2%), produkty roślinne – 3,1% (spadek o 28,5%) oraz pozostałe – 3,2%. Struktura importu: środki transportu oraz maszyny i urządzenia – 21,7% (środki transportu – spadek o 16%, maszyny i urządzenia – spadek o 10,5%), produkty mineralne – 16% (spadek o 15,1%), produkty przemysłu chemicznego – 11,1% (wzrost o 2,9%), produkty pochodzenia roślinnego – 10,5% (spadek o 18,9%), metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 11,5% (wzrost o 4,1%), drewno i wyroby z drewna – 4,3% (spadek o 36,2%), gotowe artykuły spożywcze – 6,3% (spadek o 21,6%) oraz pozostałe – 18,6%. Najważniejszymi partnerami handlowymi Tadżykistanu w eksporcie były: Turcja – 22,3%, Kazachstan – 21,7%, Szwajcaria – 11%, Afganistan – 8,3%, Rosja – 5,6%, Chiny – 4,9%, Tajwan – 5%, Iran – 4,3%, Uzbekistan – 4%, Pakistan – 3,4%, Zjednoczone Emiraty Arabskie – 2,8%, Holandia – 1,6%, Włochy – 1,4%, Kirgistan – 1%, Łotwa – 0,6% i inne; w imporcie: Rosja – 32,5%, Chiny – 27,7%, Kazachstan – 15,9%, Turcja – 3,8%, Turkmenistan – 3%, Iran – 2,5%, Niemcy – 1,9%, Uzbekistan – 1,1%, Ukraina – 0,9%, Pakistan, Indie i USA – po 0,8%, Białoruś i Kirgistan – po 0,6%, Azerbajdżan, Włochy, Francja, Japonia i Korea – po 0,4% i inne.

Obroty handlowe z Polską wyniosły 6.565,9 tys. USD (dynamika 129%), w tym tadżykistański eksport 153,3 tys. USD i import 6.412,6 tys. USD.

b/ Wg polskich (wstępnych) danych statystycznych obroty handlowe pomiędzy Polską a Tadżykistanem osiągnęły poziom 10,22 mln USD (dynamika 84%), z czego polski eksport – 9,93 mln USD (dynamika 89%), polski import – 0,29 mln USD (dynamika 29%). W polskim eksporcie dominowały: gotowe art. spożywcze, napoje, ocet, tytoń – 1,8 mln USD (18,2% udziału w eksporcie – dynamika 111%), urządzenia mechaniczne, elektryczne, do rejestracji i odbioru dźwięku – 1,54 mln USD (15,6% - dynamika 79%), wyroby różne – 1,49 mln USD (15% - dynamika 477%), produkty przemysłu chemicznego i pokrewnych – 1,33 mln USD (13,4% – dynamika 141%), wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 1,03 mln USD (10,4% - dynamika 50%), produkty mineralne – 0,61 mln USD (6,2% - dynamika 91%), przyrządy, aparaty

optyczne, kinematograf., pomiarowe, medyczne, zegarki i in. – 0,52 mln USD (5,3% - dynamika 2.721%), ścier drzewny lub z innego materiału, papier i tektura – 0,29 mln USD (2,9% - dynamika 264%), pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia – 0,25 mln USD (2,5% - dynamika 66%), tworzywa sztuczne, kauczuk i wyroby z nich – 0,22 mln USD (2,3% - dynamika 60%), produkty pochodzenia roślinnego – 0,22 mln USD (2,2% - dynamika 179%), drewno, korek, słoma i wyroby z nich – 0,18 mln USD (1,9% - dynamika 30%), wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki itp., wyroby ceramiczne, szkło – 0,17 mln USD (1,8% - dynamika 259%), zwierzęta żywe, produkty pochodzenia zwierzęcego – 0,13 mln USD (1,4% - dynamika 167%), materiały i wyroby włókiennicze – 0,07 mln USD (0,8% - dynamika 4%). W imporcie z Tadżykistanu dominowały: materiały i wyroby włókiennicze – 0,17 mln USD (61,5% - dynamika 22%), wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 0,06 mln USD (21,2% - dynamika 52%), tłuszcze, oleje pochodzenia zwierzęcego i roślinnego, produkty ich rozkładu – 0,03 mln USD (11% - dynamika 0%), produkty pochodzenia roślinnego – 0,01 mln USD (4,5% - dynamika 776%), urządzenia mechaniczne, elektryczne, do rejestracji i odbioru dźwięku – 0,004 mln USD (1,7% - dynamika 197%). Import innych pozycji, w tym importowanych w 2015 r. (wyroby różne, obuwie, nakrycia głowy, parasole, laski, pióra, sztuczne kwiaty, tworzywa sztuczne, kauczuk i ich wyroby, pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające itd.) stanowił jedynie śladowe ilości.

11. Kursy walut

Średnie kursy walut w styczniu 2016 r. kształtowały się następująco: 1 USD = 7,4567 TJS, 1 EUR = 8,0973 TJS, 1 RUB = 0,1028 TJS; w grudniu 2016 r.: 1 USD = 7,8770 TJS, 1 EUR = 8,3073 TJS, 1RUB = 0,1237 TJS.

12. Tadżykistan w ważniejszych rankingach międzynarodowych

Nazwa rankingu	2017	2016	2015	2014	2013	2012
<i>Ranking swobody gospodarczej Heritage Foundation 2017</i> www.heritage.org	109	149	140	139	131	129
<i>Indeks percepcji korupcji 2016 Transparency International</i> www.transparency.org	-	151	136	152	154	157
<i>Doing Business 2017 Banku Światowego</i> www.doingbusiness.org	128	132	166	143	141	147
<i>Ranking pomysłności gospodarczej i jakości życia The 2016 Legatum Prosperity index</i> www.prosperity.com	-	100	91	94	94	86
<i>Ranking rozwoju społecznego UNDP (HDI 2015)</i> www.hdr.undp.org	-	-	129	133	125	-

III. Informacje bieżące

• Informacja nt. przewozów ładunków transportem samochodowym pomiędzy Polską a Uzbekistanem

Wg danych uzbekistańskich, wielkość ładunków przewożonych w 2015 roku transportem samochodowym z Uzbekistanu do Polski osiągnęła poziom 2,7 tys. ton (dynamika 117,4%), a ładunków przewożonych z Polski do Uzbekistanu - 9 tys. ton (81,9%); tranzyt polskich ładunków przez terytorium Uzbekistanu wyniósł w tym okresie 2,4 tys. ton (68,6%). W ciągu 11 miesięcy 2016 roku wielkości te kształtowały się następująco: uzbekistański eksport do Polski - 3,5 tys. ton (dynamika 145,8%), import z Polski - 11,1 tys. ton (142,3%) i tranzyt - 2,4 tys. ton (114,2%).

Obecnie w Uzbekistanie zarejestrowanych jest ponad 360 firm transportowych wykonujących przewozy międzynarodowe.

- **Informacja nt. zmiany daty zniesienia obowiązku uzyskiwania wiz do Uzbekistanu**
Zgodnie z dekretem prezydenta Republiki Uzbekistanu nr UP-4895 z dn. 22 grudnia 2016 r. wprowadzone zostały zmiany do dekretu prezydenta Republiki Uzbekistanu nr UP-4861 „O środkach zapewniających przyspieszony rozwój sektora turystycznego Republiki Uzbekistanu” z dn. 2 grudnia 2016 r. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami zniesienie obowiązku uzyskiwania wiz do Uzbekistanu dla obywateli Australii, Austrii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Danii, Hiszpanii, Włoch, Luksemburga, Holandii, Republiki Korei, Singapuru, Finlandii, Szwajcarii i Japonii, wjeżdżających do tego kraju w celach turystycznych na okres nie dłuższy niż 30 dni oraz zniesienie obowiązku uzyskiwania wiz do Uzbekistanu dla obywateli Belgii, Indonezji, Chin (w składzie grup turystycznych), Malezji, USA, Francji, Wietnamu, Izraela, Polski, Węgier, Portugalii i Czech, którzy osiągnęli 55 lat i przyjeżdżają do RU w celach turystycznych na okres nie dłuższy niż 30 dni nastąpi 1 stycznia 2021 r. a nie jak przewidywano wcześniej 1 kwietnia 2017 r. Odpowiednie służby uzbekistańskie zostały zobowiązane dekretem do organizacji do dnia 1.01.2021 r. (we wcześniejszej redakcji – do 1.04.2017 r.) na lotniskach międzynarodowych w Taszkencie, Samarkandzie, Bucharze i Urgenczu „zielonych korytarzy” dla turystów zagranicznych, z uproszczonymi procedurami kontroli paszportowej, celnej, odbioru bagażu i usług transportowych. W dokumencie określona została także data (1 stycznia 2021 roku) organizacji na lotniskach i dworcach kolejowych Uzbekistanu oddzielnej kontroli paszportowej rezydentów i nierezydentów „w celu stworzenia dodatkowych udogodnień dla obywateli innych państw i przyspieszenia ww. procedury”.
- **Informacja nt. projektu stworzenia w Uzbekistanie 4 farmaceutycznych stref przemysłowych**
Zgodnie z projektem dekretu prezydenta RU opublikowanym na portalu www.regulation.gov.uz/ru/documents/1173/, w Uzbekistanie mają powstać 4 farmaceutyczne strefy przemysłowe (FIZ): „Bojsun-Farm” (obwód Surchandaryjski), „Bustonlik-Farm” (obwód Taszkencki), „Zaamin-Farm” (obwód Dżizakski) i „Sirdarya Farm” (obwód Syrdaryjski). Przewiduje się, że strefy będą funkcjonować 30 lat z możliwością przedłużenia tego okresu. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w ww. strefach korzystać będą ze specjalnych ulg celnych i podatkowych w okresie od 3 do 10 lat (w zależności od wielkości inwestycji), zwolnione będą m.in. z podatku gruntowego, podatku dochodowego, podatku majątkowego dla osób prawnych, podatku na ulepszanie infrastruktury oraz szeregu innych podatków i opłat celnych.
- **Informacja nt. zatwierdzenia w Uzbekistanie maksymalnych wysokości cen leków i wyrobów medycznych**
Zgodnie z informacją portalu UzReport z dnia 5.01.2017 r., Państwowa Komisja ds. kontroli dostaw leków i wyrobów medycznych dla ośrodków zdrowia i ludności zatwierdziła maksymalne wysokości cen producentów, cen hurtowych i detalicznych oraz zapotrzebowanie na wybrane rodzaje leków i wyrobów medycznych produkowanych w Uzbekistanie. Ponadto, Komisja zatwierdziła maksymalne ceny kontraktowe importowanych leków i wyrobów medycznych na potrzeby ogłaszanych w Uzbekistanie przetargów. Szczegółowy wykaz leków i wyrobów medycznych dostępny jest na stronie: www.economics.uzreport.uz/news_r_147238.html.
- **Informacja nt. pozycji Uzbekistanu i Tadżykistanu w Indeksie Percepcji Korupcji**
25 stycznia br. Transparency International opublikowała na swej stronie (www.transparency.org) roczny raport Indeks Percepcji Korupcji 2016. Uzbekistanu zdobył w rankingu 21 punktów i zajął 156 miejsce na 176 sklasyfikowanych krajów (najniższa pozycja wśród krajów regionu), Tadżykistan z ilością 25 punktów zajął w rankingu 151 miejsce. W 2015 r. Uzbekistan zdobył 19 punktów (153 miejsce), a Tadżykistan – 26 punktów (136 miejsce). **Polska w tegorocznym w rankingu zdobyła 62 punkty, zajmując tym samym 29 pozycję.**

- **Informacja nt. powołania w Uzbekistanie Funduszu Gwarancyjnego Rozwoju Małych Przedsiębiorstw**
 Zgodnie z informacją portalu www.gkk.uz z dnia 16 lutego br., w Uzbekistanie powołany został Fundusz Gwarancyjny Rozwoju Małych Przedsiębiorstw (w formie spółki akcyjnej). Rozporządzenie w tej sprawie podpisał 10.02.2017 r. prezydent Republiki Uzbekistanu. Założycielami Funduszu są m.in.: Państwowy Komitet RU ds. Prywatyzacji, Demonopolizacji i Rozwoju Konkurencji, Asocjacja Banków Uzbekistanu, Izba Handlowo-Przemysłowa, a także szereg banków i firm ubezpieczeniowych. Celem Funduszu jest zapewnienie bankom zabezpieczenia dla kredytów udzielanych małym przedsiębiorstwom, w części nie objętej zastawem do 50% kwoty kredytu, jednak nie większej niż 100.000 USD.
- **Informacja nt. nowej polityki gospodarczej Uzbekistanu**
 Wg informacji portalu www.uzreport.uz z dnia 16 lutego br., z inicjatywy organizacji społecznych i rządowych w Uzbekistanie powołane zostało Centrum „Strategia Rozwoju” dla realizacji pięciu priorytetowych kierunków rozwoju Republiki Uzbekistanu na lata 2017-2021 (1 - doskonalenie systemu administracji państwowej i systemu społecznego Uzbekistanu; 2 - zapewnienie praworządności i reformy systemu prawnego-sądowego; 3 - rozwój i liberalizacja gospodarki; 4 - rozwój sfery socjalnej oraz 5 - zapewnienie bezpieczeństwa, międzyetnicznej harmonii i tolerancji religijnej, prowadzenie zrównoważonej, wzajemnie korzystnej i konstruktywnej polityki zagranicznej) oraz realizacji programu państwowego „Rok dialogu z narodem i interesów ludności”. Do zadań Centrum należy informacyjne i analityczne wspieranie działań w ramach Strategii na lata 2017 - 2021, analiza doświadczeń zagranicznych i ocen organizacji międzynarodowych i ekspertów w zakresie działań prowadzonych w ramach Strategii, organizacja dyskusji społecznej i eksperckiej nt. prowadzonych działań.
- **Informacja nt. zmian w wysokości wpływów walutowych z eksportu podmiotów gospodarczych podlegających obowiązkowej od sprzedaży bankom**
 Wg informacji portalu www.norma.uz z dnia 6 lutego br., Gabinet Ministrów RU rozporządzeniem nr 44 z dnia 01.02.2017 r., wprowadził poprawki do tzw. Procedury obowiązkowej odsprzedaży wpływów walutowych przez podmioty gospodarcze. Zgodnie z dokumentem, obowiązkowa sprzedaż upoważnionym bankom wpływów walutowych ze sprzedaży eksportowanych towarów i usług wynosi 25%, z wyjątkiem wybranych rodzajów towarów i usług, wpływy z eksportu których w 50% podlegają obowiązkowej odsprzedaży. Są to: pszenica (kod 1001), siarka (2503 00, 2802 00 000 0), gaz (2701–2715), wodór (2804), cynk i wyroby z cynku (2817 00 000, 79), hydrazyna i hydroksyloaminum, ich nieorganiczne sole, inne nieorganiczne zasady, tlenki, wodorotlenki i nadtlenki metali inne (2825), uran (2844), polietylen (3901), polipropilen (3902), metali żelazne (72), miedź i wyroby z miedzi (74, 8544), pozostałe metale nieszlachetne, inne metale nieszlachetne i wyroby z nich, metaloceramika (81), usługi transportu lotniczego, usługi kolejowe, usługi telekomunikacyjne (oprócz usług pocztowych), usługi bankowe.
- **Informacja nt. obowiązujących w Uzbekistanie stawek podatku akcyzowego**
 Zgodnie z dekretem prezydenta RU nr PP-2699 z dnia 27.12.2016 od dnia 1 stycznia 2017 r. w Uzbekistanie obowiązują nowe stawki podatku akcyzowego na wyroby akcyzowe importowane na terytorium Republiki Uzbekistanu. Zmiany dotyczą następujących grup towarowych:

 - 02 - mięso i podroby jadalne, solone, w solance, suszone lub wędzone – zastosowana została kombinowana stawka akcyzy w wysokości 70% wartości celnej towaru, lecz nie mniej niż 2,5 USD za kilogram (uprzednio obowiązywała stawka 70% jedynie na mrożony farsz z kurczaka),
 - 07 – banany - zastosowana została kombinowana stawka akcyzy w wysokości 30% wartości celnej towaru, lecz nie mniej niż 0,2 USD za kilogram (uprzednio 25%, nie mniej niż 0,15 USD za kg),
 - 08 – jabłka, gruszki i owoce pigwy - 100%, lecz nie mniej niż 1,6 USD za kg (uprzednio stawka wynosiła 100%),

- 22 – wody, w tym naturalne i mineralne - 100%, lecz nie mniej niż 1,5 USD za 1 litr (uprzednio 1 USD za 1 litr); dla grupy 2202 ustalono akcyzę w wysokości 100%, lecz nie mniej niż 1,8 USD za 1 litr; piwo – 100%, lecz nie mniej niż 3 USD za 1 litr (uprzednio 100%, lecz nie mniej niż 1,43 USD za 1 litr); papierosy - 90 USD za 1.000 szt. (uprzednio 55 USD za 1.000 szt.),
- 33 – w grupie wyodrębniono pozycję 3305100000 (szampony) – akcyza 20%,
- 34 – do grupy wprowadzono organiczne środki czynne powierzchniowo (inne niż mydło) -3402 – stawka akcyzy w wysokości 20%, lecz nie mniej niż 0,5 USD za kilogram,
- 40 – do grupy wprowadzono pozycję rękawiczki, rękawice chirurgiczne (4015110000) – stawka akcyzy 10%,
- 56 – wydzielono pozycję 5607 (szpagat, sznury, liny) ze stawką akcyzy 30%,
- 58 – dokonano podziału na pozycje 5802 11 000 - 580220 000, 5803 00 - akcyza w wysokości 30%,
- 61 i 62 – wydzielone podgrupy 6111 oraz 6209 (odzież dla dzieci oraz odzież dla dzieci i akcesoria do niej) ze stawką akcyzy w wysokości 10%,
- 91 – w grupie wydzielono pozycję 9404 (bazy dla materaców, pościel) ze stawką 10%.

• **Informacja nt. obowiązujących w Uzbekistanie stawek celnych importowych**

Zgodnie z dekretem prezydenta RU nr PP-2699 z dnia 27.12.2016 roku pn. „O prognozach głównych wskaźników makroekonomicznych i parametrów budżetu państwa Republiki Uzbekistanu na 2017 rok” wprowadzone zostały zmiany i uzupełnienia do stawek celnych importowych (zatwierdzonych dekretem prezydenta Republiki Uzbekistanu nr PP-1169 z dnia 05.08.2009 roku).

Zmiany dotyczą następujących grup towarowych:

- mięso i jadalne podroby mięsne,
- owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów,
- napoje alkoholowe i bezalkoholowe oraz ocet,
- chemikalia organiczne,
- tworzywa sztuczne i wyroby z nich,
- kauczuk, guma i wyroby z nich,
- pozostałe tekstylne włókna roślinne, przędza papierowa i tkaniny z przędzy papierowej,
- włókna chemiczne,
- wyroby ceramiczne,
- metale żelazne,
- wyroby z metali żelaznych,
- aluminium i wyroby z aluminium,
- pozostałe wyroby z metali nieszlachetnych,
- reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz części do nich,
- maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części, urządzenia do nagrywania i odtwarzania dźwięku, urządzenia do nagrywania i odtwarzania obrazu telewizyjnego i dźwięku, ich części i akcesoria do nich.

Jednocześnie wprowadzone zostały stawki celne na nowe grupy towarowe:

- przyczepy-cysterny i naczepy-cysterny,
- okulary, okulary ochronne i analogiczne,
- sprzęt optyczny, korygujący,
- ochronne lub inne okulary poza przeciwsłonecznymi,
- urządzenia do pobierania i transfuzji krwi, zamienników krwi i roztworów infuzyjnych,
- konstrukcyjne zestawy z tworzyw sztucznych i inne zabawki konstrukcyjne,
- zabawki pluszowe przedstawiające zwierzęta i inne stworzenia, poza ludźmi,
- piłki dmuchane, z wyjątkiem piłek do golfa i piłeczek do tenisa stołowego.

Aktualne stawki cel przywzozowych przedstawiają załączniki na stronie:

<https://uzbekistan.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/235704.obowiazujace-w-uzbekistanie-stawki-celne-importowe.html>

• **Informacja nt. nowych miejsc pracy w Uzbekistanie**

Zgodnie z uzbeckistańskim Programem zatrudnienia pracowników na rok 2017 przewiduje się powstanie 345,3 tys. nowych miejsc pracy, w tym: 131,1 tys. – w przemyśle, 69,5 tys. –

w sektorze usług, 55,8 tys. – w rolnictwie (w ramach rozwoju hodowli bydła, drobiu, ogrodnictwa itp.), 88,9 tys. – w projektach budowlanych i infrastrukturalnych, a także 44 tys. – w związku ze wznowieniem działalności przez firmy skarbu państwa, których majątek przekazano przedsiębiorcom. Planowane jest także stworzenie 97.7 tys. miejsc pracy w przedsiębiorczości indywidualnej (m.in. dzięki kredytom bankowym), 199,1 tys. miejsc pracy tymczasowej i sezonowej w rolnictwie, w przemyśle rolno-spożywczym i budownictwie oraz 308,6 tys. tzw. „indywidualnych” miejsc pracy we własnych gospodarstwach rolnych (w tym przydomowych) i przedsiębiorstwach rodzinnych. Oddzielnie planowane jest zatrudnienie ponad 500 tys. absolwentów szkół średnich i uczelni wyższych

- **Informacja nt. planowanego zmniejszenia importu (o ponad 1,1 mld. USD) do Uzbekistanu w 2017 roku**

Jak 17 marca br. poinformował za Ministerstwem Gospodarki RU portal www.UzDaily.uz, w 2017 roku Uzbekistan planuje zmniejszenie importu towarów o ponad 1,1 mld USD, czyli o 23%. Ma to być możliwe dzięki lokalizacji produkcji importowanych dotychczas towarów w uzbekistańskich zakładach. W latach 2010 – 2016 w Uzbekistanie zrealizowano łącznie około 2.000 projektów lokalizacji, dzięki którym zrezygnowano z importu towarów na kwotę ponad 7,5 mld USD rocznie. W ramach zatwierdzonego 26 grudnia 2016 r. Programu lokalizacji na lata 2017 – 2019 przewiduje się realizację 1.146 projektów lokalizacji o łącznej wielkości produkcji 3,4 mld USD. M.in. w roku bieżącym władze planują realizację 960 projektów, w rezultacie czego wyprodukowanych ma zostać towarów na kwotę 6,5 trylionu UZS. Program lokalizacji określa też 122 towary dotychczas importowane, których produkcję rząd rekomenduje rozpocząć w Uzbekistanie. Realizacja programu lokalizacji w ciągu ostatnich 3 lat pozwoliła w całości zrezygnować w RU z importu ponad 100 grup towarowych (wózki kopalniane, pompy próżniowe, dźwigi, niektóre rodzaje materiałów ogniotrwałych i kwasoodpornych, materiały ścienne, płyty warstwowe, wykładziny podłogowe, sztuczna murawa, słoiki, butelki, skrobia, drożdże piekarskie i inne) oraz zmniejszyć ponad 2-krotnie import 350 pozycji towarowych (telewizory, klimatyzatory, chłodziarki i zamrażarki, odkurzacze, lampy domowe, filtry samochodowe i radiatory, cylindry z metalu, rury stalowe spawane, rury miedziane, płytki ceramiczne, linoleum, niektóre rodzaje tkanin z włókien syntetycznych, ampułki medyczne, farby drukarskie, zabawki, sprzęt sportowy i inne).

- **Informacja nt. wizyty prezesa EBOR w Uzbekistanie**

Jak 15 marca br. poinformował portal www.Uzdaily.uz, w Ministerstwie Gospodarki RU odbyło się spotkanie Suma Chakrabarti, prezesa EBOR z przedstawicielami Ministerstwa. W informacji mowa jest o omówieniu możliwości rozwoju współpracy w perspektywie krótkoterminowej oraz możliwych kierunków współpracy w dłuższej perspektywie czasu. Jak informuje portal, w rezultacie rozmów osiągnięto porozumienie w sprawie rozpoczęcia prac nad Programem współpracy z Uzbekistanem.

- **Informacja nt. budowy nowych cementowni w Uzbekistanie**

14 marca br. Portal www.Uzdail.uz powołując się na słowa Szukrułła Babajewa, hokima (odpowiednik wojewody) obwodu Taszkenckiego poinformował o planach rosyjskiej spółki „Eurocement”, dotyczących budowy w Uzbekistanie trzech zakładów produkcji materiałów budowlanych. Wartość projektów stanowi 330 mln USD. Obecnie „Eurocement” rozpoczął budowę nowej cementowni o wydajności 2,4 mln ton rocznie. Po jej uruchomieniu wydajność zakładów cementowych należących do spółki w Uzbekistanie przekroczy 4 mln ton rocznie, co pozwoli zabezpieczyć zapotrzebowanie rynku wewnętrznego i zwiększyć eksport cementu.

- **Informacja nt. rozwoju uzbekistańskiego sektora węglowego**

W ramach programu rozwoju i modernizacji przemysłu węglowego Uzbekistanu na lata 2017 – 2021, „Uzbekugol” („Uzbekistański Węgiel” – spółka skarbu państwa) planuje realizację 6 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 690,5 mln USD, w tym: projektu modernizacji kopalni „Szargunkumir” S.A. (105,5 mln USD), projektu budowy kopalni „Angren” (wstępnie 165 mln USD), projektu budowy kopalni „Niszbasz” (175,2 mln

USD), projektu wymiany przestarzałego i wyeksploatowanego sprzętu (170,2 mln USD – zakup sprzętu górniczego i urządzeń wspomagających), projektu wspierania mocy produkcyjnych spółki „Uzbekugol” (15 mln USD) i projektu modernizacji transportu kolejowego (59,6 mln USD). Projekty będą realizowane ze środków własnych przedsiębiorstw (87,5 mln USD), kredytów banków komercyjnych (155,6 mln USD), kredytów Funduszu Rekonstrukcji i Rozwoju Uzbekistanu (68,7 mln USD) i preferencyjnych kredytów chińskich dla państw członkowskich SzOW (378,7 mln USD). W rezultacie realizacji projektów planowane jest zwiększenie wydobycia węgla metodą odkrywkową z 21 mln m³ w 2016 r. do 27,8 mln m³ w 2021 r. W 2016 r. w Uzbekistanie wydobyto metodą odkrywkową 3,6 mln ton węgla, w 2021 r. wydobycie ma osiągnąć 4,17 mln ton. Łączne wydobycie węgla w Uzbekistanie zwiększy się z 3,87 mln ton w 2016 r. do 11,67 mln ton w 2021 r. (www.UzDaily.uz)

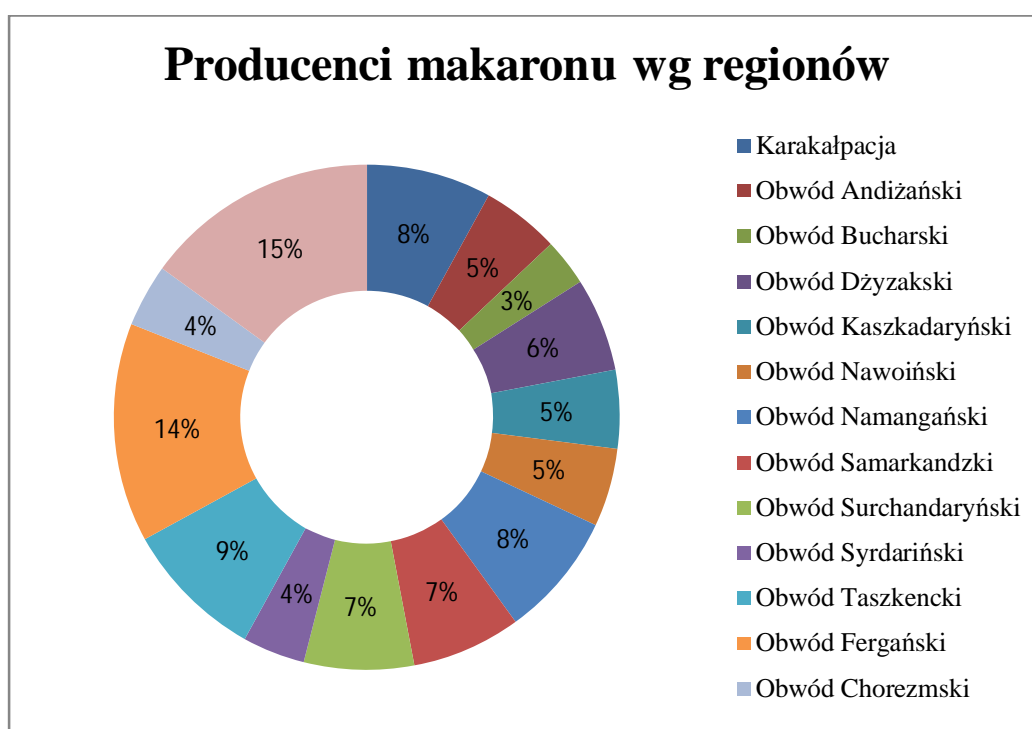
- **Informacja nt. projektu powstania nowych parków technologicznych w Taszkencie**
W Taszkencie planowane jest powstanie 2 parków technologicznych, w których ma być realizowanych 18 projektów innowacyjnych o wartości 8,84 mld UZS, 1,353 mln USD i 380 tys. EURO. Wielkość inwestycji zagranicznych miałyby osiągnąć 900 tys. USD. Projekt rozporządzenia w sprawie organizacji innowacyjnych parków technologicznych został opublikowany na stronie rządu RU (www.UzDaily.uz).
- **Informacja nt. eksploatacji nowych złóż gazu w Uzbekistanie**
W II połowie 2017 r. uzbekistańsko-chińska spółka joint venture New Silk Road Oil & Gas Company Ltd. (powołana w 2013 r. przez Uzbekneftegaz i CNODC) rozpocznie zagospodarowywanie złóż i wydobycie gazu Karakulskiego bloku inwestycyjnego. Pierwotnie rozpoczęcie prac planowano na 2014, 2015, a następnie – 2016 r. Biznes-plan projektu o wartości 377,5 mln USD na zagospodarowanie odcinka Chodzasajat złoża gazowo-kondensatowego Dengizkul, złoża gazowo-kondensatowego Chodžadawlet i złoża gazowo-kondensatowego Szarkij Ałat został zatwierdzony przez rząd Uzbekistanu. Po osiągnięciu pełnej mocy produkcyjnej planowane jest wydobycie ze złóż 869,6 mln m³ gazu ziemnego i 6,4 tys. ton kondensatu gazowego. Podwykonawcą odpowiedzialnym za zagospodarowanie złóż będzie China Petroleum Engineering & Construction Corporation (SPECC), spółka-córka CNPC, budową 11 odwiertów zajmie się XIBU Drilling Engineering Company Ltd., remontami i sprawdzaniem odwiertów – China National Logging Corporation. Projekt finansowany będzie z chińskich kredytów, udzielanych pod gwarancję CNPC (www.podrobno.uz).
- **Informacja nt. zakupu kazachstańskiej ropy naftowej dla Uzbekistanu**
Jak 16 marca br. poinformował portal www.podrobno.uz, powołujący się na wypowiedź ministra Energetyki Kazachstanu K. Bozumbajewa, podczas planowanej na 22 marca 2017 r. wizyty prezydenta Uzbekistanu w Kazachstanie poruszany będzie temat zakupów kazachstańskiej ropy naftowej przez RU. Mowa o ok. 2 mln ton ropy dla Petrochemii Fergańskiej; obecnie dostawy ropy naftowej z Kazachstanu wahają się w granicach 170-200 tys. ton rocznie. Jak podaje portal, obecnie 3 zakłady petrochemiczne w Uzbekistanie wykorzystują jedynie 40-50% swoich mocy produkcyjnych.
- **Informacja nt. budowy elektrowni słonecznych w Uzbekistanie**
Jak informuje portal www.podrobno.uz (14.03.2017 r.) Uzbekistan – zgodnie z projektem rozporządzenie prezydenta RU w sprawie rozwoju energetyki odnawialnej na lata 2017-2021 – planuje zwiększyć liczbę elektrowni słonecznych do pięciu. Łączna moc elektrowni ma osiągnąć 500 MWt. Poza obecnie budowaną stacją w obwodzie Samarkandzkim, elektrownie mają powstać w obwodach: Namangańskim, Surchandaryńskim, Kaszkadaryńskim i Nawoińskim. W końcu ubiegłego roku chińska Zhuhai Singyes Green Building Technology Co. wygrała przetarg na zaprojektowanie i budowę elektrowni w obwodzie Samarkandzkim (275 mln USD); budowa pozostałych czterech elektrowni pochłonie 840 mln USD. Na rok bieżący w Uzbekistanie zaplanowano przyjęcie Ustawy „O odnawialnych źródłach energii”. Wg ocen BŚ i ABR potencjał energii słonecznej w Uzbekistanie przewyższa 51 mld ton ekwiwalentu naftowego, nt. wg niektórych prognoz udział odnawialnych źródeł energii w energetyce Uzbekistanu ma wynieść w 2030 roku ponad 7%.

IV. Uzbekistański rynek makaronu

Przyzwyczajenia kulinarne mieszkańców Uzbekistanu zapewniają lokalnym producentom makaronu stabilny popyt i stopniowe, systematyczne zwiększanie wielkości produkcji. Wg dostępnych danych, w 2015 r. produkcja makaronu w Uzbekistanie wzrosła o 4,4%, przewiduje się, że wzrost produkcji w 2016 roku był na podobnym poziomie.

Jednocześnie, w porównaniu z 2010 r. o 11% wzrosła liczba firm produkujących makaron. Wg Państwowego Komitetu ds. Statystyki Republiki Uzbekistanu na koniec 2014 r. ich ilość wynosiła 433. O ile w 2012 r. miał miejsce gwałtowny wzrost liczby producentów makaronu, o tyle w następnym okresie odnotowano spadek ich liczby. W tym samym okresie czasu wielkość produkcji makaronu wzrosła: o 13,9% w 2013 r. i o 15,5% w 2014 r. Potwierdza to jego rosnącą jakość oraz opanowanie rynku przez silniejsze firmy.

Obecnie większość przedsiębiorstw produkujących makaron znajduje się w obwodzie Fergańskim i w rejonie Taszkentu. Ich wyroby są sprzedawane w obwodach na terenie całego kraju (do 80% makaronu), na które przypada duża część konsumpcji tego produktu; pozostałe 20% sprzedawane jest w Taszkencie.

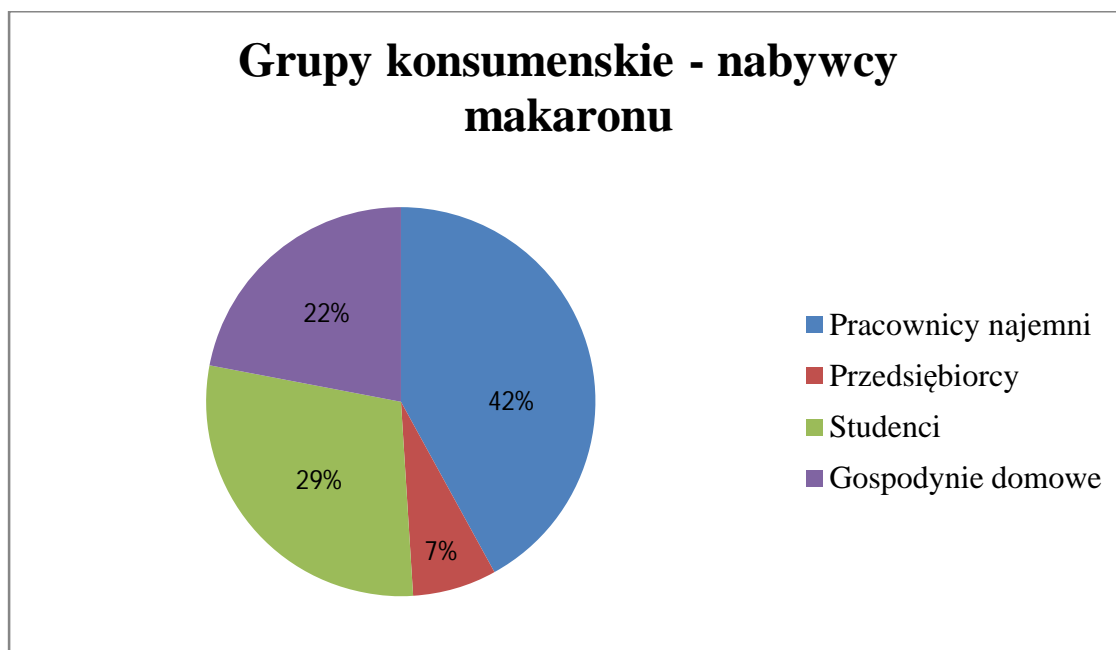

Uzbekistańscy producenci makaronu są skoncentrowani na średnim segmencie cenowym. Około 93% zapotrzebowania na makaron pokrywa produkcja krajowa i niewiele mniej niż 7% – import. Jest to jeden z niewielkiej liczby segmentów uzbekistańskiego rynku, które mogą pochwalić się stabilnie wysokim wskaźnikiem popytu i lojalności konsumentów wobec miejscowych producentów. Z tego względu uzbekistańskie firmy produkujące makaron są w większym stopniu zainteresowane rynkiem krajowym niż produkcją na eksport. Dla porównania, podczas gdy - mimo niewielkiego segmentu rynku (7%) - import makaronu do Uzbekistanu wykazuje minimalny wzrost, w eksporcie makaronu z Uzbekistanu widoczny jest gwałtowny spadek, który w latach 2010-2014 wyniósł 90,7%, w tym w latach 2013-2014 - 68,9%. Zmniejszeniu uległa również liczba eksporterów uzbekistańskiego makaronu: z czterech w 2012 roku do dwóch w 2014 roku.

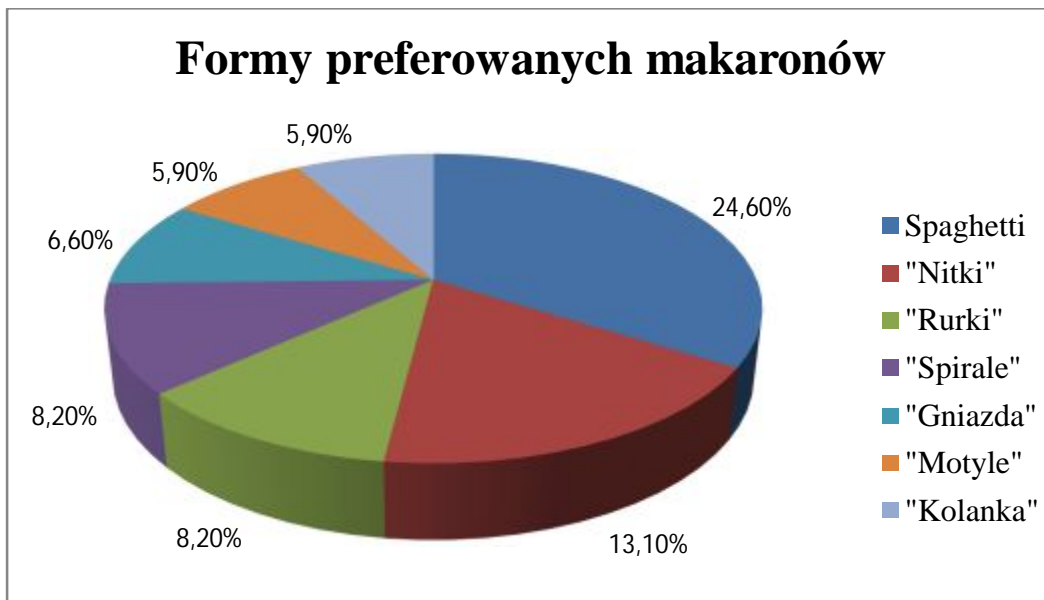
Przy stałym wzroście udziału produkcji krajowej w rynku makaronu w Uzbekistanie, w dalszym ciągu obecny jest makaron importowany. Wynika to głównie z zapotrzebowania na makaron klasy premium, głównie w Taszkencie przez konsumentów indywidualnych i restauracje typu włoskiego.

Wskaźniki finansowe sprzedaży makaronu w Uzbekistanie pokazują gwałtowny wzrost dochodów netto w 2013 r. (161.082,9 mln UZS), co wiązać należy ze znacznym wzrostem liczby producentów na początku 2012 r. Dalsza stabilizacja liczby przedsiębiorstw produkujących makaron doprowadziła do zmniejszenia dochodów netto (w 2014 r. – 146.928,9 mln UZS). Od tego czasu ma miejsce powolny, ale stały wzrost dochodów ze sprzedaży makaronu.

W II kwartale 2016 r. uzbekistańskie Centrum Badań Ekonomicznych przeprowadziło badanie mające na celu określenie preferencji konsumentów - mieszkańców Taszkontu. Respondenci o różnym statusie społecznym (pracownicy najemni/urzędnicy - 42%, studenci - 29%, gospodynie domowe - 22% oraz przedsiębiorcy - 7%) doszli do wniosku, że makaron – znany i popularny produkt wśród lokalnych konsumentów jest spożywane w prawie każdej rodzinie, ze względu na łatwość przygotowania, sytość, walory smakowe i przystępną cenę.

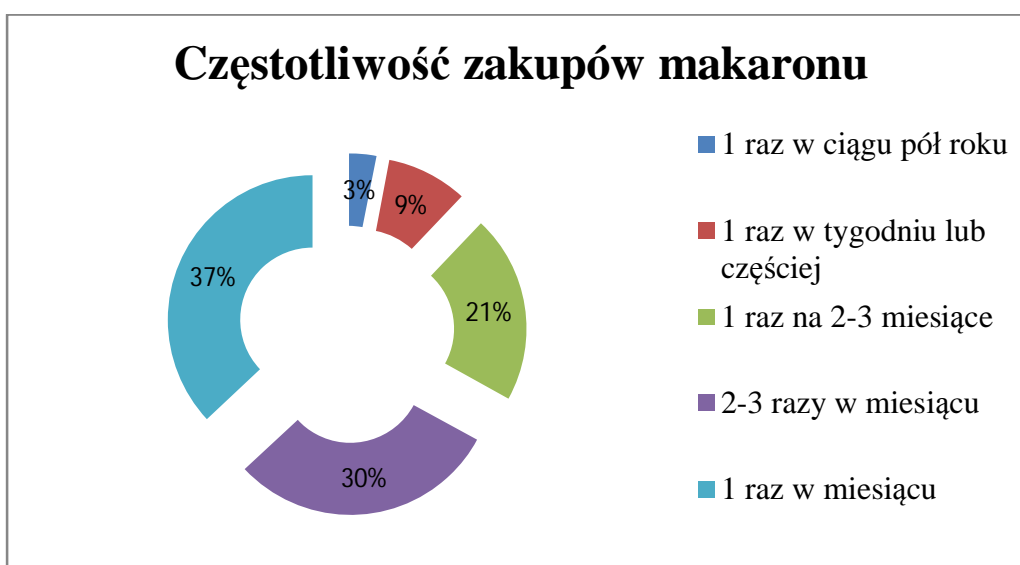
Wg badań, w pierwszej piątce preferencji konsumenckich znalazło się spaghetti (24,6% respondentów), „nitki” (13,1%), „rurki” i „spirale” (po 8,2%). Ostatnimi czasy zaczęły zdobywać popularność także tzw. „gniazda” (6,6%), „motyle” i „kolanka” (po 5,9%). Zjawisko to można wyjaśnić aktywną propagandą wyszukanych przepisów kulinarnych, np. wśród użytkowników Facebooka.

Dzięki dywersyfikacji rynku makaronu, modernizacji cyklu technologicznego i wdrażaniu receptur znanych producentów, w zachowaniu uzbeckistańskich konsumentów zaszły duże zmiany. Przed dokonaniem ostatecznego wyboru makaronu, kupujący uważnie sprawdzają jakość prezentowanego na półkach towaru, jego przeznaczenie i możliwość wykorzystania w daniach specjalnych. W rezultacie, aby zaspokoić gusta kupujących, wiodący uzbeckistańscy producenci oferują około 40-50 rodzajów makaronu.

Przywołane powyżej badania rynku określiły także preferencje brandowe mieszkańców Taszkontu. Na pierwszym miejscu znalazła się marka „Makfa” (36,2% konsumentów), następnie „Makiz” (18,8%) i „Barilla” (15,9%). W ciągu ostatnich 5 lat wyraźnie zwiększyło się zapotrzebowanie na makaron „z wyższej półki”, co świadczy zarówno o przesunięciu preferencji kupujących w stronę zdrowej żywności, jak też o wzroście dochodów ludności.

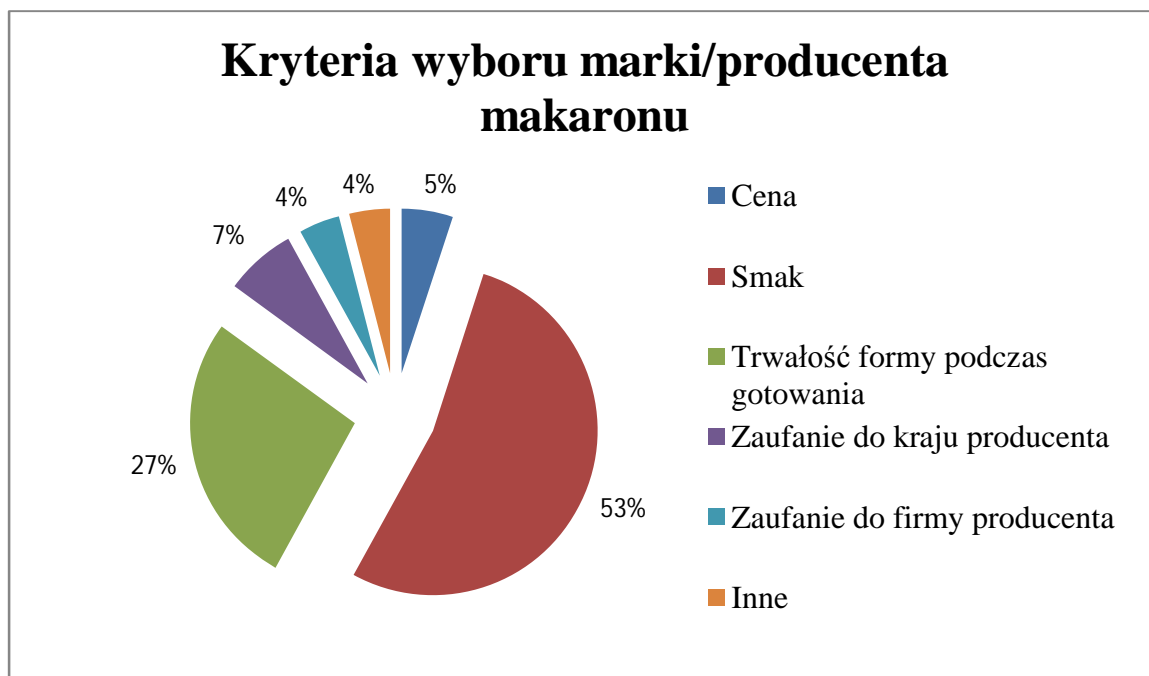
Większość respondentów kupuje makaron raz w miesiącu (38%), 30% - 2-3 razy w miesiącu i jedynie 9% - raz w tygodniu i częściej. Jak wynika z badań, ostatnią grupę stanowią głównie robotnicy budowlani i studenci, dysponujący ograniczonym czasem i środkami finansowymi oraz ceniący szybkość przygotowania i sytość posiłków. Oczywiście, w tym przypadku mowa jest o makaronie średniej klasy.

Częstotliwość zakupów w dużym stopniu zależy także od wielkości opakowań. Najpopularniejszym opakowaniem makaronu są paczki 500 gr i 1 kg. Popyt na makaron

sprzedawany na wagę - mimo niskich cen – stale się zmniejsza. Makaron na rynku kupuje 7% respondentów wobec 93%, którzy wolą kupować go w supermarketach i sklepach w pobliżu domu. Makaron na wagę, zazwyczaj w ilości 1-2 kg, kupują najczęściej małe rodziny (o niskich dochodach) i studenci wychodzący z założenia, że analogiczne wyroby w opakowaniach kosztują drożej.

Na wybór marki makaronu w 54% przypadków ma wpływ jego smak, w 27% - zachowanie kształtu podczas gotowania, w 7% - wiarygodność kraju producenta i w 4% - cena.

Powyższe tendencje prowadzą do dalszego spadku udziału sprzedaży makaronu na wagę, gorszej jakości na rzecz wzrostu produkcji, sprzedaży i konsumpcji makaronu klasy średniej i premium. Uzasadnione jest oczekiwanie wzrostu popytu na produkty w średnich i wyższych segmentach cenowych.